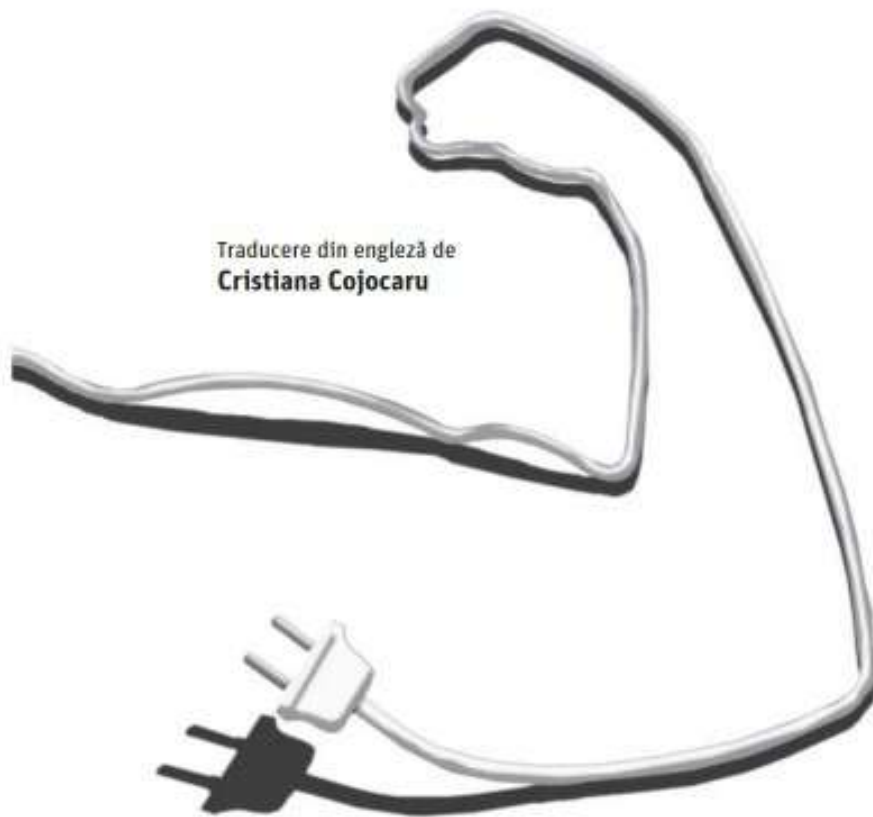

**PHILIP ZIMBARDO
NIKITA D. COULOMBE**

MASCULINITATE FURATĂ

DE CE TINERII BĂRBAȚI
ÎNTÂMPINĂ PROBLEME
ȘI CE E DE FĂCUT

Traducere din engleză de
Cristiana Cojocaru

Cuprins

Prefață. Notă către cititori.	7
Introducere: În derivă.	10
Partea întâi. SIMPTOME	27
1. Deziluzia educației	28
2. Când bărbații decid să nu mai lucreze	37
3. Masculinitatea excesivă: Sindromul de socializare intensă (SIS)	44
4. Utilizarea excesivă a jocurilor video: Stăpânirea Universului din propriul dormitor. . .	56
5. Devenind obezi	66
6. Utilizarea pornografiei în exces: Orgasme la comandă	72
7. În căutarea extazului: Folosirea excesivă a medicamentelor și a drogurilor ilegale	83
Partea a doua. CAUZE	91
8. Lipsa bunelor maniere în familie. Tați absenți. . .	92
9. Școli care eșuează	137
10. Schimbări ale mediului.	162
11. Vraja tehnologiei și dependența de stimulare . .	170
12. Strugurii acri: Sentimentul de îndreptățire și realitatea	252

13. Ascensiunea femeilor?	268
14. Miturile patriarhatului	299
15. Recesiunea economică	336
<i>Partea a treia. SOLUȚII</i>	347
16. Ce poate face statul	348
17. Ce pot face școlile	360
18. Ce pot face părinții	367
19. Ce pot face bărbații	385
20. Ce pot face femeile	406
21. Ce poate face mass-media	416
Concluzie	425
Anexa I. Rezultatele sondajului TED	430
Anexa II. Sindromul de socializare intensă —	
Scală și factori	439
Resurse recomandate	443
Mulțumiri	446

Prefață

Notă către cititori

Multe tendințe se nasc și iau amploare în zona puternic tehnologizată a Golfului San Francisco, locul în care amândoi trăiam atunci când am început să scriem această carte. Nu a fost un singur eveniment care să inspire această creație; în schimb, ea se poate asemăna cu o ploaie ușoară care s-a transformat încet în una torențială. În timp ce unul dintre autori (Philip Zimbardo) a început să decupeze din ziare articole despre performanța școlară slabă a băieților și să observe că numărul tinerilor absolvenți care aparțin genului masculin de la cursul său era în scădere, celălalt (Nikita D. Coulombe) a remarcat că bărbații de aceeași vârstă care-i erau colegi alegeau mai degrabă să se înghesuie în jurul calculatoarelor și al jocurilor video la petreceri decât să poarte o conversație. Am început să ne întrebăm de ce tot mai puțini bărbați tineri își doresc să obțină permise de conducere sau să se mute din casa părinților, precum și de ce aceștia preferă să se masturbeze urmărind materiale pornografice în loc să fie cu o femeie adevărată. Am demarat dezbaterea unui subiect foarte controversat.

Cam în aceeași perioadă, eu (Phil) am fost rugat de către organizația TED să țin un discurs de cinci minute despre o temă la alegere. Mi-am dorit să expun observațiile noastre. La sfârșitul discursului meu din 2011, care a fost scurt, dar totodată provocator, am clarificat că obiectivul meu principal de la această conferință a fost de a crește nivelul de conștientizare și chiar de a mobiliza oamenii să ia atitudine în privința unui dezastru iminent. După ce discursul meu a fost întâmpinat cu mult entuziasm, în anul 2012, Nikita, care era deja familiară cu aceste probleme, fiind asistenta mea, mi s-a alăturat, iar împreună am scris o scurtă carte electronică marca TED, care s-a fundamentat pe discursul meu și pe care am intitulat-o *The Demise of Guys* (Declinul băieților). Aceasta a reprezentat o polemică menită să stimuleze controversele și discuțiile despre aceste subiecte și să încurajeze cercetătorii să studieze diferitele aspecte ale acestora.

Masculinitate furată a fost elaborată pornind de la *Demise*, analizând cu mai multă profunzime această discuție despre tineri și provocările complexe cu care ei se confruntă. De asemenea, *Masculinitate furată* a fost reorganizată abordând pe rând simptomele, cauzele și soluțiile, ceea ce ușurează parcurgerea și înțelegerea acestor probleme de către cititori.

Am considerat că este important să abordăm subiectele din unghiuri multiple. Această carte îmbină perspectiva unei femei tinere, Nikita, care aparține generației milenare și a crescut într-o perioadă a dezvoltării tehnologice intense, cu a unui bărbat mai în vârstă, Phil, care a acumulat o bogată experiență de viață și cu punctele de vedere ale mai multor tineri, bărbați și femei, ceea ce o transformă într-o colaborare unică. Pentru provocarea propriilor noastre viziuni, am creat un sondaj detaliat pe internet care conținea o serie de întrebări cu privire la diverse aspecte abordate în *Demise*. După aceea l-am

distribuit alături de discursul TED, adresând întrebări precum: „În ce mod ați schimba mediul școlar pentru a crește implicarea băieților?” sau „Ce modalități sigure și prosoziale am putea folosi pentru a crește responsabilitatea bărbaților tineri?”

În mod remarcabil, în doar două luni, 20 000 de oameni au răspuns sondajului. Aproximativ trei sferturi (76 %) dintre participanți erau bărbați; mai mult decât jumătate dintre ei aveau vârste cuprinse între 18 și 34 de ani. Cu toate acestea, oameni de toate vârstele, din toate mediile și care aparțineau ambelor genuri și-au împărtășit gândurile și sentimentele cu privire la aceste probleme și implicațiile lor. În plus, mii de respondenți au fost suficient de motivați încât să meargă mai departe și să adauge comentarii personale, a căror lungime a variat de la o propoziție la o pagină. După ce am citit toate aceste răspunsuri, am continuat prin interviuri personale cu unii dintre participanți, ale căror opinii și experiențe urmează să le împărtășim în această carte. Puteți găsi mai multe detalii importante ale sondajului în Anexa I a cărții. De asemenea, vă încurajăm să consultați datele statistice suplimentare cu privire la acest subiect care se pot găsi în notele de subsol.

Completarea acestei conversații cu informații noi și continuarea ei printr-un dialog colectiv sunt scopurile noastre principale. Cartea aceasta a fost scrisă cu intenția de a analiza adaptarea continuă a ființei umane la tehnologie, de a găsi soluții pentru problemele evidențiate, precum și de a inspira tinerii sau persoanele care îi iubesc să ia atitudine și să facă o schimbare socială pozitivă atât în viețile proprii, cât și în noua lume din jurul lor.

Introducere: În derivă

De ce stai aici fără niciun scop, ca un plic fără adresă?

— MARK TWAIN, ROMANCIER AMERICAN
AL SECOLULUI AL XIX-LEA

Lumea în care trăim este nouă pentru noi toți, dar pe fondul schimbărilor economice, sociale și tehnologice intense, tinerii bărbați sunt lăsați în urmă. Spre deosebire de mișcarea feministă, în cazul bărbaților nu a existat o acțiune unitară a acestora care să determine o schimbare a rolurilor lor în societate, deși aceasta ar fi necesară. În schimb, există un număr crescut de tineri care au rezultate școlare slabe și care eșuează pe plan social cu fetele și pe plan sexual cu femeile. Nu trebuie să investigați prea mult pentru a înțelege la ce ne referim; cu toții cunoaștem un băiat care are probleme. Poate că acesta nu este destul de motivat la școală, are dificultăți emoționale, nu se înțelege bine cu alte persoane, are puțini prieteni adevărați, nu se poate împrieteni cu fetele sau face parte dintr-o gașcă. S-ar

putea ca el să fie chiar la închisoare. Poate că este vorba despre fiul tău sau despre o rudă. Poate că este vorba despre tine.

Nu ajută să ne întrebăm care este problema băieților sau de ce aceștia nu mai sunt la fel de motivați precum erau tinerii de altădată. Ei sunt motivați, dar nu în modul în care și-ar dori ceilalți. Societățile vestice se așteaptă ca băieții să fie niște cetățeni integri și hotărâți, care își asumă responsabilitatea personală și care lucrează alături de ceilalți pentru a îmbunătăți starea comunității lor și a națiunii întregi. Ironia este că societatea nu le oferă acestor tineri sprijinul, îndrumarea, posibilitatea sau locul necesar nici măcar pentru a-i motiva sau a le stârni interesul să aspire la aceste scopuri. De fapt, societatea — de la politică la mass-media, la sălile de clasă și până la familiile noastre — contribuie mult la acest declin, pentru că inhibă încă de la început abilitățile intelectuale, creative și sociale ale tinerilor. În plus, ironia este amplificată și mai mult de faptul că bărbații joacă un rol foarte important în societate, ceea ce înseamnă că eșecul lor din prezent anulează, practic, șansa de a avea succes a generațiilor următoare de băieți.

De fiecare dată când ne dorim să înțelegem și să explicăm un comportament uman complex, este esențial să recurgem la o analiză care să cuprindă trei niveluri: în primul rând, *caracteristicile individuale* pe care persoana le aduce în contextul în care apare comportamentul — trăsăturile sale de personalitate; în al doilea rând, modul în care *situația* influențează comportamentul unei persoane într-un anumit context social sau fizic; iar în al treilea rând, influența *sistemului* politic, mai exact dacă acesta creează, menține sau schimbă acele situații. Acest tip de analiză, care se regăsește în cartea mea intitulată *Efectul Lucifer*¹ (cartea lui Philip Zimbardo), s-a dovedit utilă

¹ Ediția în limba română: Editura Nemira, 2009.

pentru explicarea comportamentului abuziv al gardienilor din cadrul Experimentului închisorii de la Stanford, precum și a comportamentului brutal al gardienilor Statelor Unite de la închisoarea Abu Ghraib din Irak.

Aplicând acest raționament pentru înțelegerea motivelor pentru care tinerii din prezent eșuează pe plan școlar, social și sexual, vom evidenția, inițial, aspecte legate de trăsăturile lor de personalitate precum timiditatea, impulsivitatea și lipsa conștiințiozității. Apoi vom lua în considerare factorii situaționali, cum ar fi răspândirea fenomenului de absență a tatălui, disponibilitatea jocurilor video stimulative și accesul gratuit la pornografie pe internet. În sfârșit, vom adăuga un plus de complexitate analizei noastre implicând factorii legați de sistem, inclusiv consecințele politice și economice ale legislației care recunoaște nevoile și drepturile femeilor, dar care, în același timp, le ignoră pe ale bărbaților, modificările fiziologice generate de mediu, care scad nivelul testosteronului și cresc nivelul estrogenului, influențele din mass-media, regresia economică care a avut drept rezultat scăderea locurilor de muncă, precum și eșecul sistemului educațional din foarte multe state de a crea medii provocatoare care să stimuleze curiozitatea băieților.

Problemele de la cele trei niveluri au drept consecință faptul că multor băieți tineri le lipsesc îndrumarea și abilitățile sociale de bază. În prezent, mulți sunt întreținuți și trăiesc cu părinții lor la vârsta de douăzeci sau chiar treizeci și ceva de ani, prelungindu-și adolescența la o perioadă care era cândva rezervată dezvoltării carierei și întemeierii unei familii.² Mulți ar prefera să stea acasă,

² Fry, R. (29 iulie 2015) *More Millennials Living With Family Despite Improved Job Market*. Preluat la 1 septembrie 2015, de la Centrul de Cercetare Pew: <http://pewsocialtrends.org/2015/07/29/more-millennials-living-with-family-despite-improved-job-market/>.

sub scutul de protecție oferit de părinții lor, în loc să își ia viața în piept și să pornească pe cont propriu într-o lume plină de incertitudine.

Este adevărat că în urma declinului economic, pretutindeni în lume, tinerii dispun de mai puține oportunități de angajare, de a-și demonstra abilitățile și calitățile profesionale. Acest lucru reprezintă o problemă atât pentru bărbați, cât și pentru femei, dar este pentru prima oară când femeile care au sub treizeci de ani depășesc bărbații de aceeași vârstă cu ele din punct de vedere școlar și financiar. De asemenea, este mai probabil ca bărbații tineri să locuiască la domiciliul părinților decât femeile.³ Din perspectiva așteptărilor legate de rolurile genurilor în societate, din moment ce tinerele se descurcă mai bine să-și poarte de grijă din punct de vedere financiar decât bărbații de vârsta lor, este mai puțin probabil ca acestea să găsească un partener cu un statut similar, ceea ce duce la noi provocări pentru bărbații tineri. Societatea are o viziune hegemonică asupra masculinității, iar bărbații nu au altă alternativă acceptabilă social în afară de a fi războinici sau furnizori pentru propria familie. Toate celelalte noi roluri posibile amenință conceptul tradițional de masculinitate și orice bărbat care le adoptă primește mai puțin respect din partea celorlalți bărbați și mai puține șanse sociale și amoroase din partea genului opus.

Câteva dintre cele mai comune exemple se referă la faptul că tații care stau acasă sunt priviți ca niște ratați sau faptul că „băieții drăguți“ rămân pe dinafară. Un tată comenta într-un articol din ziarul *New York Times* stigmatizarea legată de concediul paternal, spunând că aproape ar prefera să le spună angajatorilor din viitor că a fost la închisoare în loc să recunoască faptul că și-a luat liber

³ Ibidem.

pentru a-și îngriji copilul.⁴ În lumea blogurilor, nenumărate postări sunt scrise de femei nemulțumite de faptul că nu mai există bărbați drăguți și respectuoși cu care să se întâlnească, în timp ce există la fel de multe postări scrise de bărbați „drăguți și respectuoși” care cer sfaturi legate de întâlnirile amoroase pentru că femeile le-au spus că ei par *prea* drăguți, pasivi sau disperați. Acest blocaj al rolurilor bărbaților nu favorizează apariția dorinței de schimbare în rândul băieților și nici nu încurajează tinerii de ambele genuri să se raporteze unii la ceilalți ca de la egal la egal.

Din cauza acestor dificultăți noi cu care se confruntă tinerii în această lume nesigură, aflată în schimbare, mulți dintre ei aleg să se izoleze într-un loc mai satisfăcător, unul în care ei dețin controlul asupra rezultatelor, unde teama de respingere nu există și unde ei sunt recompensați pentru calitățile lor.

În timp ce sustragerea de la exigențele societății poate fi o decizie conștientă pentru bărbații adulți, așa cum se întâmplă în cadrul mișcării *Men Going Their Own Way* (MGTOW; Bărbații Merg pe Calea Lor), aceasta este, adesea, o decizie inconștientă pentru cei mai tineri, care descoperă siguranța și puterea în jocurile video și în pornografie. Ei devin din ce în ce mai pricepuți la jocuri, rafinându-și abilitățile, ceea ce le permite să atingă un statut privilegiat și respect printre ceilalți participanți.

Această activitate nu este una specifică femeilor, având în vedere că, de obicei, ele nu găsesc sensul acestui tip de competiții și nici nu sunt respectate pentru faptul că își dezvoltă abilitățile de joc (vom aborda problema creșterii numărului de femei care utilizează jocurile

⁴ Miller, C.C. (7 noiembrie 2014). „Paternity Leave: The Rewards and the Remaining Stigma.” Preluat la 7 noiembrie 2014 de la *New York Times*: <http://www.nytimes.com/2014/11/09/upshot/paternity-leave-the-rewards-and-the-remaining-stigma.html>.

video și pornografia mai târziu). În plus, este posibil ca bărbații să fie mai ușor de „prins” de jocuri. Cercetătorul rus Mikhail Budnikov a clasificat tendința de a dezvolta o dependență legată de jocurile pe calculator în grupuri reprezentând niveluri de risc scăzut, mediu și înalt, descoperind că numărul femeilor era cu foarte puțin mai mare decât al bărbaților din grupul cu risc mediu, pe când bărbații aveau o probabilitate de trei ori mai mare decât femeile să se regăsească în grupul cu risc înalt (26 % versus 8 %).⁵

Nu avem nimic împotriva jocurilor video; acestea au multe aspecte pozitive și beneficii. Îngrijorarea noastră este legată de faptul că atunci când sunt utilizate în exces, în special în asociere cu izolarea socială, ele pot afecta abilitatea și interesul băieților de a-și dezvolta deprinderile sociale necesare în interacțiunile față în față. Există multiple probleme, incluzând obezitatea, violența, anxietatea, performanța școlară scăzută, fobia socială și timiditatea, impulsivitatea crescută și depresia, care au fost toate asociate cu utilizarea excesivă a jocurilor.⁶ Diversitatea și intensitatea acțiunii jocurilor video face ca alte părți ale vieții comparabile cu acestea, cum ar fi școala, să pară plictisitoare, ceea ce duce la problema performanței școlare scăzute, care, la rândul său, ar putea genera nevoia de medicație pentru gestionarea tulburării hiperactivității cu deficit de atenție (ADHD), iar mai departe, aceasta poate să contribuie la apariția mai multor probleme și la dezvoltarea unui cerc vicios foarte distructiv, după cum vom vedea.

Pornografia amplifică această confuzie. Pornografia în sine nu este o problemă majoră pentru utilizatorii

⁵ Budnikov, M., comunicare personală, 28 mai 2012 și 19 iunie 2012.

⁶ Voss, A., et al. (2015). Case Report: Internet Gaming Disorder Associated with Pornography Use. *Yale Journal of Biology and Medicine*. 88, 319–324.

ocazionali sau pentru cei care pot compara ceea ce văd cu experiența sexuală personală. Totuși, pentru băieții tineri care nu au avut parte de educație sexuală sau de experiențe sexuale reale, aceasta poate fi problematică. După cum am descoperit, mulți își dezvoltă sexualitatea în urma vizionării pornografiei dure, și nu în urma contactelor cu niște persoane reale. În cadrul cercetării noastre, mulți bărbați ne-au spus că și-au dezvoltat o perspectivă deformată sau nerealistă asupra a ceea ce ar trebui să fie sexul și intimitatea din cauza pornografiei, având dificultăți în a deveni stimulați de o parteneră adevărată ulterior. Pentru mulți dintre ei, o experiență sexuală reală poate fi o situație nouă care le provoacă anxietate, pentru că aceasta necesită abilități de comunicare, corpul lor trebuie implicat și sunt nevoiți să interacționeze cu o altă persoană în carne și oase, care are niște nevoi amoroase și sexuale proprii. Alți bărbați ne-au mărturisit că alte aspecte ale vieții lor, precum concentrarea și starea de bine emoțională, au de suferit din cauza utilizării excesive a pornografiei, fiindcă ei au observat niște schimbări pozitive majore și durabile în viața lor personală odată ce au încetat să se mai masturbeze în fața materialelor pornografice. Alți experți au remarcat același fenomen. Profesorul de fiziologie Gary Wilson, creatorul site-ului *YourBrainOnPorn.com* și autorul cărții cu același nume, a adunat numeroase povești personale de pe forumuri despre bărbați tineri care au renunțat să utilizeze pornografia de pe internet. Aceștia spuneau că anxietatea lor socială s-a ameliorat semnificativ — inclusiv în privința încrederii crescute, a stabilirii contactului vizual și a senzației de confort din momentele de interacțiune cu femeile. De asemenea, adesea, bărbații povesteau că au avut mai multă energie în viața de zi cu zi, concentrarea lor s-a îmbunătățit, depresia s-a ameliorat, iar erecțiile și reacțiile sexuale au devenit mai puternice după ce s-au

angajat în mod voluntar într-o provocare de tipul „fără masturbare”⁷.

La fel ca în cazul jocurilor video, accentuăm faptul că *utilizarea excesivă* a pornografiei este problema. Oricum, utilizarea excesivă este dificil de definit. Deși există tot mai multe studii care investighează efectele fiziologice și psihologice ale pornografiei asupra adulților, cele mai multe dintre acestea nu includ în analiză personalitatea sau alți factori externi și nu există studii similare realizate asupra copiilor sub 18 ani, în afara unor sondaje ocazionale. În plus, este greu de găsit un grup de control alcătuit din persoane tinere care nu au vizionat niciodată materiale pornografice pe internet. Un studiu realizat în cadrul unei universități din Montreal care și-a propus, inițial, să compare comportamentul bărbaților care utilizează pornografia cu al celor care nu sunt consumatori nu a putut identifica nici măcar un singur participant de gen masculin în vârstă de aproximativ 20 de ani, care să nu fi urmărit materiale pornografice până atunci.⁸

Mai mult, majoritatea comunităților din domeniul sănătății și al psihologiei nu recunosc în mod oficial pornografia ca pe un lucru de care o persoană ar putea fi dependentă. Unele cercuri includ dependența de pornografie în categoria tulburării dependenței de internet, care a fost abia de curând recunoscută ca o problemă legitimă.⁹

⁷ Robinson, M., comunicare personală, 13 noiembrie 2014; și Wilson, G. (2014). *Your Brain on Porn: Internet Pornography and the Emerging Science of Addiction*. Kent, England: Commonwealth Publishing.

⁸ Liew, J. (2 decembrie 2009). „All Men Watch Porn, Scientists Find.” Preluat la 10 octombrie 2014 de la *Telegraph*: <http://www.telegraph.co.uk/women/sex/6709646/All-men-watch-porn-scientists-find.html>.

⁹ Notă: Manualul de Diagnostic și Clasificare Statistică a Tulburărilor Mintale-5 (DSM-5), publicat în 2013, include în anexă, dar nu recunoaște diagnosticul de Tulburare a Jocurilor Video (engl.

În ciuda acestui lucru, mulți tineri, majoritatea de gen masculin, încep să vorbească despre modul în care pornografia le afectează motivația, capacitatea de concentrare, abilitățile sociale și sexuale, precum și percepția asupra lumii¹⁰, iar poveștile lor nu ar trebui ignorate. Simptomele lor sunt reale și nu ar trebui date deoparte, fiind tratate ca o fază trecătoare sau ca și cum totul ar fi „doar în mintea lor“.

Din nou, nu spunem că femeile nu utilizează jocurile video sau pornografia, căci o fac. Însă nu o fac la fel de mult ca bărbații. Iar ideea de utilizare a pornografiei este asociată cu genul masculin. Pentru cartea lor, *A Billion Wicked Thoughts* (Un miliard de gânduri păcătoase), cercetătorii Ogi Ogas și Sai Gaddam au analizat peste 400 de milioane de căutări pe internet și au descoperit că 55 de milioane dintre acestea (aproximativ 13%) erau pentru conținuturi erotice. Cine se află în spatele acestor căutări? Ați ghicit: este vorba despre băieți (în cea mai mare parte). Cu toate că există mai multe femei decât bărbați care caută povești erotice, Ogas și Gaddam au concluzionat că bărbații preferă să vizioneze imagini sau filme erotice de șase ori mai mult decât femeile. Într-adevăr, pe site-urile populare care percep taxe, precum *Brazzers* și *Bang Bros*, audiența este compusă în proporție de 75%

Internet Gaming Disorder; IGD), cu mențiunea că aceasta necesită cercetări ulterioare pentru o potențială includere în edițiile viitoare. De asemenea, vedeți Capitolul 11 pentru mai multe informații despre utilizarea excesivă a jocurilor video și a pornografiei.

¹⁰ Abel, I. (12 ianuarie 2013). „Did Porn Warp Me Forever?” Preluat la 24 iunie 2014 de la *Salon*: http://www.salon.com/2013/01/13/did_porn_warp_me_forever/; Sanghani, R. (30 septembrie 2013). „Teenage Boys Addicted to 'Extreme' Porn and Want Help.” Preluat la 24 iunie 2014 de la *Telegraph*: <http://www.telegraph.co.uk/women/sex/better-sex-education/10339424/Teenage-boys-addicted-to-extreme-porn-and-want-help.html>.

din bărbați, iar atunci când vine vorba despre a plăti pentru pornografie, doar 2 % din abonamente sunt realizate cu ajutorul unor carduri de credit care aparțin femeilor. Până și *CCBill*, renumitul serviciu de facturare utilizat de site-urile pentru adulți, consideră că numele feminine ar putea indica prezența fraudelor.¹¹

De unde vine diferența? Cu siguranță există multe femei care folosesc pornografia și mulți bărbați care citesc literatură erotică. Ogas și Gaddam analizează acest lucru, explorând abilitatea bărbaților de a fi stimulați sexual de ceva „sau“ altceva, precum și nevoia femeilor de a fi stimulate sexual de ceva „și“ altceva. Ei susțin că bărbații pot fi stimulați sexual de un singur element: o pereche de sâni frumoși *sau* un posterior rotund *sau* de o femeie atractivă de vârstă mijlocie (MILF) — oricare dintre ele va fi suficient; în schimb, femeile au nevoie de mai multe elemente: să fie atractiv și să adore copiii și să aibă încredere în el. Deși majoritatea femeilor sunt excitate fizic de orice fel de pornografie, ele pot fi stimulate psihologic doar atunci când este îndeplinit criteriul mai multor calități. Femeia însăși trebuie să se simtă în siguranță și irezistibilă și sănătoasă fizic. „Puterea lui sau“ există pentru a-i ajuta pe bărbați să valorifice oportunitățile sexuale. Femeile nu funcționează în același mod. De exemplu, în situații stresante, libidoul unui bărbat crește, în timp ce libidoul unei femei scade. Creierul bărbaților diferențiază sexul de romantism, pe când femeile au un singur sistem neuronal care se ocupă de amândouă, iar pe de altă parte, creierul femeilor diferențiază stimularea mentală de cea fizică, în timp ce creierul bărbaților nu le separă.¹² Pur și simplu, bărbații și femeile reacționează la stimuli erotici

¹¹ Ogas, O. și Gaddam, S. (2011). *A Billion Wicked Thoughts: What the World's Largest Experiment Reveals About Human Desire*. New York, NY: Penguin Group (USA), Inc. pp. 14, 19, 23-34.

¹² Ibidem, pp. 74, 123-126.

diferiți, au moduri diferite de a procesa acei stimuli și se comportă diferit în raport cu aceștia.

Dacă analizăm motivele pentru care băieții utilizează jocurile video și pornografia, vom descoperi că acei factori reprezintă atât simptome, cât și cauze ale regresului lor general. Există o cauzalitate reciprocă în cadrul căreia o persoană s-ar putea să folosească pornografia sau jocurile video excesiv și apoi să dezvolte probleme sociale, sexuale și motivaționale, dar și invers. Aceasta creează un ciclu vicios al izolării sociale. Ne îngrijorează că, în timp ce jocurile video și materialele pornografice devin tot mai provocatoare și mai realiste, viața reală se va confunda tot mai mult cu realitatea virtuală, iar tinerii băieți vor deveni tot mai egocentrice — trăind pe deplin în carapacea propriei lumi digitale făurite cu atenție.

Folosirea în exces a oricărui lucru se poate asocia cu probleme de viață, dar combinația dintre utilizarea excesivă a jocurilor video și a pornografiei creează un duo mortal, conducând din ce în ce mai mult la sustragerea de la activitățile obișnuite, la alienarea socială și la incapacitatea de a forma o legătură cu alte persoane, în special cu fetele și cu femeile.

Pornografia și jocurile video au tendința de a produce adicții, însă acestea nu sunt la fel ca alte dependențe. În ceea ce privește alcoolul, drogurile sau jocurile de noroc, ne dorim să obținem tot mai mult din același lucru, dar în cazul pornografiei și al jocurilor video, ne dorim același lucru... care să fie diferit; avem nevoie de noutate pentru a obține același nivel de stimulare. Inamicul este habituarea cu un stimul experimentat în mod regulat. Noi numim acest lucru *dependență de stimulare*; pentru a obține același nivel de stimulare, avem nevoie de material nou, căci viziunea unor imagini identice din nou și din nou devine, la scurt timp, neinteresantă. Secretul constă în noutatea experienței vizuale. Atât industria jocurilor video, cât și a